

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙
เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

---

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลซึ่งไม่มีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รับผิดชอบพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม เพื่อนำพื้นที่ไปดำเนินการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยอ้างสิทธิการซื้อที่ดินจากเกษตรกร การเปลี่ยนมือจากเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินในลักษณะการถือครองที่ดินแปลงใหญ่ และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อประกอบเกษตรกรรมในรูปแบบการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในระยะยาว ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงออกมาตรการเพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถขับเคลื่อนภารกิจต่อไปได้

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

- ๒.๑. กำหนดพื้นที่เป้าหมายในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบด้วย (ข้อ ๑)
  - ๒.๑.๑ ที่ดินที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ขึ้นไป
  - ๒.๑.๒ ที่ดินที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์แล้ว และครอบครองโดยบุคคลที่มีชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑๐๐ ไร่ ขึ้นไป
  - ๒.๑.๓ ที่ดินที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ส่งมอบแก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว และมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ ขึ้นไป
- ๒.๒ กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งเข้าดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) (ข้อ ๔)
- ๒.๓ กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งเข้าดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๒) (ข้อ ๕)
- ๒.๔ กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งเข้าดำเนินการบังคับคดีตามกฎหมายในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๓) (ข้อ ๖)
- ๒.๕ กำหนดให้สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่เป้าหมายที่ไม่เป็นอุปสรรคกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ข้อ ๘)

๒.๖ กำหนดให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนำพื้นที่เป้าหมายมาดำเนินการจัดให้แก่เกษตรกร ประกอบด้วย (ข้อ ๙)

๒.๖.๑ เกษตรกรตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล

๒.๖.๒ เกษตรกรที่ถือครองที่ดินเดิมที่ได้รับการคัดเลือกตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๒.๗ กำหนดให้ผู้ครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายชดใช้และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการเข้าดำเนินการตามคำสั่ง (ข้อ ๑๐)

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

๓.๑ กำหนดระยะเวลา พยานหลักฐานให้ผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) ยื่นคำร้องเพื่อแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่น (ข้อ ๓) หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งจะเข้าดำเนินการเพื่อครอบครองพื้นที่พร้อมชดใช้หรือรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามกฎหมายด้วย

หมายเหตุ - คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ